

EKAKi seminaride ja ümarlaudade sisuline lõppkokkuvõte

A. EKAK-i seminaride leping ja sisuline ülesehitus

Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsiooni (edaspidi EKAK) piirkondlikud seminarid viidi läbi Vabariigi Valitsuse ja kodanikeühenduste esindajate EKAKi rakendamise ühiskomisjoni (edaspidi EKAKi Ühiskomisjon) ning Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua (edaspidi EMÜ) koostöös ning EMÜ Esinduskogu korraldamisel ajavahemikul 18. augustist kuni 10. novembrini 2005. a. EKAK-i seminarid korraldati ja selle tegevuse aluseks oli EV Siseministeeriumi ja EMÜ Sihtasutuse vahel 01. juunil 2005. a. sõlmitud leping nr. 7.1-14/128 (edaspidi EKAKi seminaride leping). EKAK-i seminaride lepingu lisas 2 sõnastatud EKAKi seminaride läbiviimise põhimõtted ja seminaride sisu kooskõlastati EV Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonna peaspetsialisti Maris Puurmanni poolt eelnevalt EKAKi Ühiskomisjoniga. Kodanikeühenduste piirkondlike ümarlaudade korraldamisel oli rahastamise aluseks leping EMÜ Sihtasutuse ja Balti Ameerika Partnerlusprogrammi vahel (edaspidi ümarlaudade leping).

EMÜ Esinduskogu otsustas samas üheaegselt korraldada kaks suhteliselt iseseisvat, kuid otseselt seotud üritust:

1) EKAKi piirkondlikud seminarid (edaspidi EKAKi seminarid) ning

2) Kodanikeühenduste piirkondlikud ümarlauad (edaspidi ümarlauad).

Need koostöös partneritega korraldatud üritused olid ka omamoodi EMÜ päevadeks piirkondades. Selle taotluseks oli muuta üritus tervikuna huvitavamaks, ühendusi kaasavamaks, köitvamaks ja efektiivsemaks ning tõsta ka ettevõtmise reaalselt kasutegurit.

EKAKi seminaride eesmärgiks oli tutvustada EKAKi rakendamist ning EKAKi Ühiskomisjoni tööd. Eriti olulisena aga toimusid arutelud ning võimalus oli esitada arvamusi, ettepanekuid ja küsimusi. See osa protokolliti ja edastatakse sisulise lõppkokkuvõtteks. EKAKi seminaridele järgnenud **ümarlaudadel olid läbivateks teemadeks** kodanikeühenduste koostöö ühiskonna tugevdamisel, kodanikeühenduste erinevad koostöövormid, koostöö kohalike omavalitsustega, kodanikuühiskonna sihtkapitali idee ja seaduseelnõu ning EMÜ ja suurkogude tutvustus. EKAKi seminarid olid eeskätt teavitavad ja informeerivad. Ümarlaudadel arutati läbi kodanikuühiskonna arendamisega seotud konkreetsed probleemid piirkonnas ning otsiti ja kavandati neile reaalseid lahendusi. **Sisuliselt täideti EKAK reaalse ja piirkondliku sisuga.**

Tulenevalt ülalnimetatud EKAKi seminaride lepingust käsitleti **EKAKi seminaridel järgmisi teemasid:**

- EKAK ja selle rakendamine ning EKAKi ühiskomisjoni tegevus – lektoriteks EV Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonna peaspetsialist Kaja Kaur ning sama osakonna peaspetsialist Aule Kikas (Tallinna, Põlvamaa ja Võrumaa seminaril)
- Kaasamise head tavad – lektoriteks EV Riigikantselei EV Valitsuse kommunikatsioonibüroo valitsuse infonõunik ja kaasamise tööühma juht Eleka Rugam-Rebane (Põlvamaa, Võrumaa, Pärnumaa, Tallinna, Lääne-

Virumaa ja Ida-Virumaa seminaril), EV Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi välisvahendite osakonna väliskoostööprojektide talituse juhataja Elo Tuppits (Tallinna ja Läänemaa seminaril) ja sama talituse peaspetsialist ja kaasamise projekti juht Reena Säästla (Järvamaa ja Harjumaa seminaril), EV Keskkonnaministeeriumi nõunik Aare Kasemets (Hiiumaa, Tartu linna ja Jõgevamaa seminaril), EV Sotsiaalministeeriumi avalike suhete osakonna teavituse peaspetsialist Kati Varblane (Narva seminaril), EMÜ Esinduskogu kaasesimees Helmut Hallemaa (Viljandimaa, Tartumaa, Raplamaa ja Valgamaa seminaril) ning EMÜ Esinduskogu liige Andrus Lepp (Saaremaa seminaril)

- Kodanikeühenduste rahastamise põhimõtete väljatöötamine – lektoriteks EV Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonna peaspetsialist Kaja Kaur, sama osakonna peaspetsialist Aule Kikas (Põlvamaa ja Võrumaa seminaril) ning EKAK-i Ühiskomisjoni jätkusuutlikkuse töörühma ekspert ja Tartu Ülikooli avaliku halduse doktorant Ülle Lepp (Tallinna seminaril)
- Vabatahtlikkus ja vabatahtliku tegevuse õiguslik reguleerimine (*Kokkuvõte Margit Vutti (2005) ekspertarvamusest „Vabatahtliku tegevuse õigusliku reguleerimise vajadused ja võimalused“*)
- Kodanikuhariduse aasta raames plaanitud tegevused ning kodanikeühenduste ja koolide koostöövõimalused – lektoriks Avatud Eesti Fondi ja Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi kodanikuhariduse aasta programmi koordinaator Annika Remmel (*koostöös korraldatud Hiiumaa Haridusfoorumil ning lisateemana Ida-Virumaa ja Valgamaa EKAK-i seminaril*)

** Kõigi ettekannete esitlusmaterjalid ja kokkuvõtvad materjalid olid ja on väljas EMÜ koduleheküljel www.emy.ee

B. EKAKi seminaride ja kodanikeühenduste piirkondlike ümarlaudade tehnilis-organisatsiooniline ettevalmistamine ja läbiviimine

EKAKi seminaride lepingust tulenevalt kooskõlastati seminaride kutsed ning lähetatud infomaterjalid eelnevalt EV Siseministeeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonnaga.

Kutsed lähetati kahe-kolme nädala jooksul enne EKAKi seminare ja ümarlaudu kümnes erinevas variandis, seda siis viiel erineval teel kahel korral (EKAKi seminari kutse, milles viide ümarlauale ning ümarlaua kutse, milles viide EKAKi seminarile). Kutsed saadeti kodanikuühiskonna listi (org.kodanikeyhiskond@lists.ut), suurematesse listidesse (MAK-id; omavalitsuste liidud; maavalitsused; Kodukandi liikumised; naiste ümarlaud; muud võimalikud listid), elektroonselt suurematele ja aktiivsematele piirkonna ühendustele ning paberkanalil. Kokku saadeti kutseid välja keskmiselt 90 (80 kuni 110) adressaadile ning Tallinna ja Harjumaa ürituste puhul 160 ühendusele ja organisatsioonile. Lisaks helistati mitmes piirkonnas võimalusel läbi arvestatav hulk ühendusi ja nende esindajaid. Mõlema ürituse teated ilmusid maakonnalehtedes ning Tallinnas ajalehes „Linnaleht“, Tartu linna ja maakonna seminari ja ümarlaua puhul ajalehes „Postimees“, Narva linnas ajalehes „Gorod“. Ettevalmistaval perioodil saatis EMÜ Esinduskogu teavitava kirja koostööpartneritele: maavalitsustele, EMOL-ile, Eesti Linnade Liidule,

maakondlikele omavalitsusliitudele, maakondlikele arenduskeskustele, suurematele kodanikeühendustele ja võimalikele potentsiaalsetele osalejatele.

C. EKAKi seminaride ja kodanikeühenduste piirkondlike ümarlaudade toimumine (18) ja nendel osalenute arv

18. august	Hiiumaa	osavõtjaid 44
30. august	Narva linn	osavõtjaid 26
5. september	Tartu linn	osavõtjaid 26
7. september	Järvamaa	osavõtjaid 26
16. september	Tallinn	osavõtjaid 46
19. september	Põlvamaa	osavõtjaid 29
20. september	Võrumaa	osavõtjaid 24
23. september	Saaremaa	osavõtjaid 22
30. september	Viljandimaa	osavõtjaid 29
04. oktoober	Pärnumaa	osavõtjaid 17
05. oktoober	Läänemaa	osavõtjaid 15
06. oktoober	Harjumaa	osavõtjaid 26
07. oktoober	Tartumaa	osavõtjaid 14
11. oktoober	Raplamaa	osavõtjaid 38
25. oktoober	Jõgevamaa	osavõtjaid 31
28. oktoober	Lääne-Virumaa	osavõtjaid 22
01. november	Ida-Virumaa	osavõtjaid 27
10. november	<u>Valgamaa</u>	<u>osavõtjaid 31</u>

18 EKAKi seminari keskmiseks osalejate arvuks ühe seminari kohta kujunes 27,4 (27,39)

D. EKAKi seminaridel-ümarlaudadel arutelude käigus tehtud ettepanekud

D.1 EKAKi teksti lihtsustamine ja rahvapärasemaks muutmine

- 1) Kasutada EKAKi avamiseks motot „EKAK - Ehk Kõik Algab Koostööst“;
- 2) EKAKist tuleb luua nn. rahvaversioon ehk kommenteeritud väljaanne, kus lihtsate näidete abil tuuakse ära EKAKi sidusus kodanike ja kodanikeühendustega.

D.2 Kodanikuühiskonna arengu ja kodanikeühenduste koostöö korraldamine avalikus sektoris

- 1) Pidada vajalikuks igas maakonnas ning kohalikus omavalitsuses kodanikeühenduste probleemidega tegeleva ametniku nimetamist;
- 2) Pidada vajalikuks igas maakonnas ning kohalikus omavalitsuses (vallas; linnas) kodanikeühenduste andmebaasi olemasolu;
- 3) Oluline on käivitada regulaarsed kokkusaamised (paar korda kuus) maavalitsuses, kus osaleksid lisaks maavanemale ja maavalitsuse spetsialistidele, kohaliku omavalitsusliidu esindajad ning piirkonna kodanikeühenduste koostöövormi esindajad või mõjukamate ühenduste liidrid;
- 4) Vahevariandina võiks piirkondlikku koostööd koordineerida MAK ehk maakondlik arenduskeskus.

D.3 Koostöö kohalike omavalitsustega ning seos arengukavadega

- 1) Käsitleda kodanikuühiskonna, kodanikualgatuse ja kodanikeühenduste arengu küsimusi kohalike omavalitsuste arengukavades ja teistes arengudokumentides, mis

annab ühendustele tagatise pikemaajalistes projektides osalemiseks ning vähendab poliitilist riski;

2) Kohalike omavalitsuste juurde moodustatavate komisjonide koosseisude koostamisel peab saama heaks tavaks nimetada liikmeteks ka vastava valdkonna kodanikeühenduste esindajaid – see muudaks komisjonid vähem poliitiliseks ning otsused tuleksid kvaliteetsemad;

3) Oluline on kohalikes omavalitsustes kodanikeühenduste tegevuse toetamiseks näha ette eraldi eelarverida (Valgamaa);

4) Lahendada kohalikes omavalitsustes kodanikeühenduste tegevuse toetamine ja tegevustoetused valdkonniti läbi konkreetsete tegevuste ja ürituste (Valgamaa).

D.4 Piirkondlik arendustegevus

1) Käsitleda kodanikuühiskonna, kodanikualgatuse ja kodanikeühenduste arengu küsimusi kohalike omavalitsuste arengukavades, maakonnaplaneeringutes ja teistes arengudokumentides, mis annab ühendustele tagatise pikemaajalistes projektides osalemiseks ning vähendab poliitilist riski;

2) Kasutada käivituva LEADER-programmi võimalusi piirkondliku koostöö korraldamisel;

3) Käivitada ka linnades nn asumikeskuste süsteem (seltsimajad, kultuurimajad, kodanikeühenduste majad, huvikeskused, jms.).

D.5 Rahastamise ja rahastamissüsteemi korrastamine

1) Lahendada ühenduste baasrahastamine või projektidevaheliste (-üleste) tegevuskulude katmine

2) Suurendada oluliselt kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) mahtu;

3) Suurendada oluliselt kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) tegevusulatust – panna ka linnades käima kohaliku omaalgatuse programmi sarnane rahastamisskeem;

4) Lahendada kodanikeühenduste poolt realiseeritavate projektide tagatis- või garantiisüsteem riiklikus rahastamisstrateegias;

5) Luua eraldi meede (meetmed) ühenduste piirkondliku koostöö ja koostöövormide tegevuse toetamiseks riiklikest vahenditest ja kohalike omavalitsuste poolt;

6) Kodanikeühenduste piirkondlikke koostöövorme tuleb rahastada riiklikult (kasvõi maavalitsuste kaudu);

7) Luua kodanikeühendustele nõustamis-, koolitus-, stardiabi- ja teiste toetusmeetmete süsteem analoogselt ettevõtluse tugisüsteemiga.

D.6 Kodanikeühenduste projektide toetamine ja rahastamine

1) Lahendada kodanikeühenduste poolt realiseeritavate projektide tagatis- või garantiisüsteem riiklikus rahastamisstrateegias;

2) Lahendada mittetulundusühenduste projektide omafinantseeringu katmine ning vastava kaasrahastuse, toetussüsteemi ja tugisüsteemi loomine riiklikult ja kohalikes omavalitsustes (Valgamaa);

3) Soodustada ja stimuleerida kodanikeühenduste innovaatilisust erinevatel projektikonkurssidel (Valgamaa).

D.7 Kodanikualgatuse tugisüsteemi olulisus, areng ja arendamine

1) Toetada kohalike probleemide lahendamiseks võrgustike, piirkondlike ümarlaudade ja teiste koostöövormide teket ning tegevust;

2) Suurendada oluliselt kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) mahtu;

- 3) Suurendada oluliselt kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) tegevusulatust – panna ka linnades käima kohaliku omaalgatuse programmi sarnane rahastamisskeem;
- 4) Lahendada kodanikeühenduste poolt realiseeritavate projektide tagatis- või garantiisüsteem riiklikus rahastamisstrateegias;
- 5) Luua eraldi meede (meetmed) ühenduste piirkondliku koostöö ja koostöövormide tegevuse toetamiseks riiklikest vahenditest ja kohalike omavalitsuste poolt;
- 6) Luua kodanikeühendustele nõustamis-, koolitus-, stardiabi- ja teiste toetusmeetmete süsteem analoogselt ettevõtluse tugisüsteemiga;
- 7) Kodanikeühendustele tuleb luua nõustamistoetuste süsteem analoogselt äriettevõtetega (EAS);
- 8) Kodanikeühendustele tuleb luua koolitustoetuste süsteem analoogselt äriettevõtetega (EAS);
- 9) Kodanikeühendustele tuleb luua stardiabitoetuste süsteem analoogselt äriettevõtetega (EAS);
- 10) Sisse võiks seada ka kodanikeühenduste inkubaatorid sarnaselt ettevõtlusinkubaatoritele. Inkubaatorite tegevuse rahastamisel võiks kasutada sarnaseid meetmeid;
- 11) Käivitada ka linnades nn asumikeskuste süsteem (seltsimajad, kultuurimajad, kodanikeühenduste majad, huvikeskused, jms.);
- 12) Toetada igati linnades ja teistes asulates asumite arendusega tegelevate seltside ja ühingute teket ja tööd.

D.8 Kodanikeühenduste koostöö ning piirkondlike koostöövormide vajalikkus ja areng

- 1) Toetada kohalike probleemide lahendamiseks võrgustike, piirkondlike ümarlaudade ja teiste koostöövormide teket ning tegevust;
- 2) Luua eraldi meede (meetmed) ühenduste piirkondliku koostöö ja koostöövormide tegevuse toetamiseks riiklikest vahenditest ja kohalike omavalitsuste poolt;
- 3) Kodanikeühenduste piirkondlike koostöövorme tuleb rahastada riiklikult (kasvõi maavalitsuste kaudu);
- 4) Igas vallas võiks olla oma kodanikeühenduste ümarlaud või vähemalt kokkutulemise koht (ruum) elementaarsete sidevahenditega ning sellise tööd tuleb toetada.

D.9 Kohalik arendustegevus ning arendusseltside tegevus

- 1) Käivitada ka linnades nn. asumikeskuste süsteem (seltsimajad, kultuurimajad, kodanikeühenduste majad, huvikeskused, jms.), kus saaksid ühendid ja rahvas koos käia;
- 2) Toetada igati linnades ja teistes asulates asumite arendusega tegelevate seltside ja ühingute teket ja tööd.

D.10 Seadusandluse täiustamine ja korrastamine

- 1) Mittetulundusühingute seadus vajab detailiseerimist ja erinevate tüüpide osas erisuste selgemat väljatoomist;
- 2) Seltsingute tegevust reguleerivad seadused vajavad olulist täpsustamist.

D.11 Kodanikuühiskonna ja EKAKi Ühiskomisjoni infolevi parandamine

- 1) Kuni pole tekkinud korraliku baasrahastamisega kohalikke koostöövorme, võiks kohalike omavalitsuste ja maakondade weebi-lahenduste juurde luua nn ühenduste

tegevuskalendrid ja viitelehekülg kohalike elanike ja ühenduste tarbeks ehk piirkonna ühtne teabe- ja infobaas;

- 2) Trükkida suuremas mahus ja levitada venekeelseid infomaterjale kodanikeühenduste temaatikas;
- 3) Ühiskomisjoni tegevuse ja infolevi tõhustamiseks oleks kasulik komisjoni liikmeks kutsuda ka omavalitsusliitude esindajad.

D.12 Organisatsioonilis-korralduslikud ettepanekud EKAKi Ühiskomisjoni tööks

- 1) Ühiskomisjoni tegevuse ja infolevi tõhustamiseks oleks kasulik komisjoni liikmeks kutsuda ka omavalitsusliitude esindajad.

D.13 Kodanikuühiskonna Sihtkapitali kontseptsioon ja seadustamine (esitatakse eraldi materjalina)

D.14 Muud ettepanekud

- 1) Kui omavalitsusreform kaotab maakonnad või ei näe ette kohalike omavalitsusliitude formaliseerimist kohalike probleemide lahendamisel või otsuste tegemisel, siis võiks rahva omaalgatuse korras valida Maavolikogud.

E. EKAKi seminaridel-ümarlaudadel arutelude käigus välja öeldud mõtted

- 1) EKAKi avamiseks on ilmikas ja hea moto „EKAK - Ehk Kõik Algab Koostööst“;
- 2) EKAK vajab nn. rahvaversiooni ehk kommenteeritud väljaannet, kus lihtsate näidete abil tuuakse ära EKAKi sidusus kodanike ja kodanikeühendustega;
- 3) Ühed peamised piirkondi ühendavad struktuurid ja vormid tänases Eestis on kodanikeühendused, sõltumata nende vormist;
- 4) Ühendused aitavad edendada piirkondi;
- 5) Mittetulundusühingud ja ühendused teevad kogukonna jaoks olulisi asju;
- 6) Kodanikeühendused vajavad avaliku sektori poolset tunnustamist ja toetamist;
- 7) Ühenduste jaotumine piirkonniti ja nende pilt kogu Eesti lõikes on erinev;
- 8) Oluline on käivitada regulaarsed kokkusaamised (paar korda kuus) maavalitsuses, kus osaleksid lisaks maavanemale ja maavalitsuse spetsialistidele, kohaliku omavalitsusliidu esindajad ning piirkonna kodanikeühenduste koostöövormi esindajad või mõjukamate ühenduste liidrid;
- 9) Ei ole võimalik juhtida, kui ei ole koostööd. Koostöö eeldab koostöövalmidust, koostöövalmiduse eelduseks on usaldus;
- 10) Vahevariandina võiks piirkondlikku koostööd koordineerida MAK ehk maakondlik arenduskeskus;
- 11) Oluline on ühenduste poolt osaleda piirkonna arengu kavandamisel ja arengukavade koostamisel (regioonid; maakonnad; vallad-linnad; kogukonnad);
- 12) Kohaliku omavalitsuse arengukavas olemine annab ühendustele tagatise pikemaajaliste projektide suhtes ning vähendab poliitilist riski;
- 13) Kohalike omavalitsuste juurde moodustatavate komisjonide koosseisude koostamisel peab saama heaks tavaks nimetada liikmeteks ka vastava valdkonna kodanikeühenduste esindajaid – see muudaks komisjonid vähem poliitiliseks ning otsused tuleksid kvaliteetsemad;
- 14) Kodanikeühendused peaksid projektikonkurssidel olema innovaatilisemad;
- 15) Ainult raha ei lahenda kõiki probleeme, tuleb leida sügavamad probleemid;

- 16) Mittetulundusühendused toovad riiki, maakonda ja valda olulise osa lisaraha ja lisaressurssi;
- 17) Ühenduste puhul pole alust kartusel, et tulevad eurorahad jäävad kasutamata;
- 18) LEADER-programmi seondamine piirkondliku koostöö korraldamisega;
- 19) Igas vallas võiks olla oma kodanikeühenduste ümarlaud või vähemalt kokkutulemise koht (ruum) elementaarsete sidevahenditega;
- 20) Kohalikud inimesed näevad Kodukandi Liikumist ühe peamise koostöövormina (ümarlauana) või vähemalt selle tuumikuna;
- 21) Ühingud ja ühendused peaksid rohkem kokku saama ning läbi mõttetalgute leidma uusi ideid ja uuendusi;
- 22) Probleemiks on kujunenud nn. “surnud kodanikeühendused”;
- 23) Kodanikeühenduste liidrid on vahel ja need, kes pole valimistel valitavasse kogusse sisse saanud (!!);
- 24) Kui omavalitsusreform kaotab maakonnad või ei näe ette kohalike omavalitsusliitude formaliseerimist kohalike probleemide lahendamisel või otsuste tegemisel, siis võiks rahva omaalgatuse korras valida Maavolikogud;
- 25) Vaja oleks “tabletti”, mis ergastaks seltskonda ja tekitaks konkreetset huvi;
- 26) Harjumaalt tuli selline “tablett” – Helle Määritsa “MTÜ-de raamatupidamise käsiraamat” ning see tuleb kiiresti kirjastada;
- 27) Harjumaalt tuli veel üks “tablett” – ümarlaua koostöö käivitamine kodukandi liikumise, naiste ümarlaua ja kohalike omavalitsuste liidu ning teiste ühenduste koostöös ja osalusel;
- 28) Hea oli, et Narva linna EKAKi seminaril oli kohaliku omavalitsuse esindajaid rohkem ja see tõi ka kohalikust eelarvest järgmiseks aastaks raha juurde (tõus 300 tuhandelt 1 miljoni kroonini);
- 29) Venekeelsete infomaterjalide puudus Ida-Virumaal ja ka Tallinnas;
- 30) EKAKi seminar on liialt teoreetiline, kuna käsitleb peamiselt EKAKi sünniajalugu ja kavandatavaid tegevusi läbi tegevuskava. Tegevuskava võiks ilmestada näited, kuidas kavandatav tegevus mõjutab ühenduste elamist-olemist.

F. EKAKi seminaridel-ümarlaudadel esitatud küsimused

- 1) Kuidas sõeluda välja olulised probleemid ehk koostöövaldkonnad piirkonnas?
- 2) Kuidas lahendada ühenduste baasrahastamine või projektidevaheliste (-üleste) tegevuskulude katmine?
- 3) Kes seisavad rahastamisstrateegia väljatöötamisel võrgustike huvide eest?
- 4) Kes on rahastamiskonsultant EKAKi Ühiskomisjoni projektis EMSLi juures?
- 5) EMÜ rollist kodanikeühenduste kaasamisel EKAKi elluviimisel ja ühiskomisjoni töös?
- 6) Kas transport EMÜ Suurkogule on tasuta?
- 7) Kes ja kuidas rahastab EMÜ Suurkogu?
- 8) Kuidas lahti siduda KOV-ilt toetuse saamine poliitilisest valikust?
- 9) Kas Jaan Tõnissoni Instituudi poolt peetav kodanikeühenduste andmebaas on aktiivne ja tõepärane?
- 10) Kust saada infot kodanikeühendusi puudutavate raadiosaadete kohta?
- 11) Miks pole kodanikeühenduste ühtset teabe- ja koolitussüsteemi?
- 12) Kuidas sõeluda välja olulised probleemid, mida ühenduste koostöös lahendada saaks?
- 13) Mil moel kasvatada kodanikust inimest?

- 14) Kuidas äratada ellu "uinuvas olekus" olevad külad ja asulad ning kaasata nad ühistegevusse?
- 15) Mis laadi koostöö on vajalik kodanikeühendustele valla tasemel ja mis maakonna tasemel?
- 16) Kas meie ametnikkond pole mitte liiga väike, et neilt nõuda kõikide kodanikeühiskonda probleemide lahendamist euroopalikus (EL) stiilis?
- 17) Eakate inimeste organisatsioonid tunnevad end kõrvalejäetuna suuremate probleemide lahendamisel ning koolitus-teavitussüsteemidest! Kuidas probleemi lahendada?

G. EKAKi seminaride ja ümarlaudade läbiviimisel üles kerkinud probleemid

- Ühendustel puudub tihtipeale piirkonnas ühine eesmärk või siht
- Üldiselt puudub kahjuks huvi EKAKi arengute vastu
- Ettevalmistatud ühenduste nimekirjad jäid kohati nõrgaks (nii EMÜ Esinduskogu piirkondliku arengu ja koostöö komisjoni ehk PAKK-i liikmetelt kui ka MAK-idest tulnud nimekirjad)
- Ka noortele polnud meil EKAKi seminaridel ja ümarlaudadel midagi pakkuda
- EKAKi seminaride läbiviimisel tuli arvestada ikkagi vägagi piiratud rahaliste ja füüsiliste ressurssidega
- Imselgelt oli seminaride ajagraafik üle planeeritud (tegelikult sisuliselt kahe kuuga 18 seminari; oktoobri alguses 8 tööpäeva jooksul 6 seminari!!)
- Seminaride tsükli algusaeg augustis ja septembri esimeses pooles oli ajalimiitidest tulenevalt ebaõnnestunult valitud
- Rohkem oleks pidanud teemasid konkretiseerima, mitmed kohalolijad olid kohal vaid sportlikust huvist ja selleks, et ennast näidata
- Tööpäevadel puudub paljudel võimalus kokku tulla, tehakse ju vabatahtlikku tööd, valdavalt pärast põhitööaega
- EKAKi Ühiskomisjoni liikmeid (nii rääkijate kui kuulajatena) osales EKAKi seminaridel ülimalt vähe. See on ka omaette indikaator!
- Ääremaadel on väga palju toredaid ja aktiivseid inimesi, kelle kaasamine on tõhus vaid vahetu suhtlemise teel; viimaseks nappis aga aega ja muid ressursse
- Aeg, enne kohalike omavalitsuste volikogude valimisi, oli halb
- Tartu linna ja Tartu maakonna EKAKi seminarid oleks pidanud korraldama koos ühise üritusena
- Kokku tuleb viia avalik sektor ja kolmas sektor ning saavutada, et selline koostöö algaks juba rohujuure tasandilt
- Edaspidi tuleb rohkem kasutada omavalitsuste juurde moodustatavaid komisjone
- Vaja oleks konkreetset "tabletti", mis ergastaks seltskonda ja tekitaks konkreetset huvi
- Paika tuleb panna ka mõõdikud
- Paika tuleb panna ka konkreetset sihtgrupid – milliste ühenduste ja millised huvid on koha peal olulisemad
- Toetada tuleb igati kriitilist meelt ja süvaanalüüsi

- Samas peab kriitika olema konstruktiivne ja edasiviiv ning tõesti analüüsiv – vajalik on probleemide selgitamine ja sõnastamine, kõigi põhjuste kaardistamine ja analüüs, konkreetsete ettepanekute välja töötamine ja välja pakkumine ning nende arvestamine ja realiseerimine
- Piirkondades ainult MAK-idele toetumine võib olla liialt ühekülgne ning kaasama peab rohkem koostööpartnereid
- Üldiselt puudub kahjuks huvi EMÜ üldise tegevuse vastu, õigustatult nõutakse konkreetsust
- Me ei näe või ei taha näha oma saavutusi ja edasiminekut. Eelmise aasta võrreldes oli EMÜ Esinduskogu korraldatud kodanikeühenduste ümarlaudadel aga muutus märgatav ja seejuures vägagi positiivne
- EMÜ Esinduskogu liikmed peaksid ühenduste kaasamisel aktiivsemad olema
- EMÜ palgalise aparadi (sisulise ja tehnilise tugistruktuuri) puudus pärsib oluliselt EMÜ ning EMÜ Esinduskogu tulemuslikkust
- Meil ei mahu niigi kõik ühenduste liidrid “ühte ruumi ära” ja uued liidrid on liigsed (Võrumaa näide)
- Tundus, et mitte igal pool ei toeta maakondlikud arenduskeskused piirkondliku ümarlaua teket eraldiseisva ja iseseisva koostöövormina
- Tallinnas üritus küll õnnestus, kuid oleks oodanud veelgi arvukamat osavõttu, arvestades Tallinna erilist rolli ja suurust (osales 46 ühenduste ja organisatsioonide esindajat)
- Halb oli, et Narva linna EKAKi seminaril oli rahvast suhteliselt vähe
- Narva linna EKAKi seminar (30.08.05) ja selle ettevalmistamine jäi kahjuks puhkuste perioodile
- Kui muidu on venelased rahvusvähemuseks Eestis, siis Narvas olid selleks eestlased
- Tõlkija ja tõlge (eesti-vene) Narva linna EKAKi seminaril oli nõrk
- Ebaõnnestumisena korraldajate poolt võiks kahjuks ära tuua Pärnumaa EKAKi seminari, nõrguke oli see ka Läänemaal

H. EKAKi seminaride ja ümarlaudade kokkuvõtte esitamine

EKAK-i seminaridest ilmusid põhjalikud materjalid kolmes maakondlikus ajalehes:

- 1) Ajalehes „Hiiu Leht“ 30.08.05 „Kuidas kodanikke otsustamisse kaasata?“ Harda Roosnalt;
- 2) Ajalehes „Lääne Elu“ 11.10.2005 nr. 116 (2268) „Riik valmistub toetama kodanikeühendusi“ Lehte Ilveselt;
- 3) Ajalehes „Valgamaalane“ 15.11.05 „Mittetulundussektor aitab edendada piirkonda“ Marju Laugemilt.

Koostati ja avaldati kolm EMÜ Esinduskogu pressiteadet:

- 1) 17. 08. 2005 „Kodanikuühiskond saab alata vaid rohujuure tasandilt: EMÜ korraldab EKAK-i seminarid ja ühenduste ümarlauad“
- 2) 04.09.2005 „Ühenduste ettepanekud peavad rohujuure tasandilt jõudma Toompeale. *Jätkuvad EMÜ korraldatavad EKAK-i seminarid ja ühenduste ümarlauad* “
- 3) 12.10.2005 „Kõik algab koostööst! *Regionaalminister lubas lisavõimalusi kohalikule omaalgatuse programmile* “

Viimased on väljas ka EMÜ koduleheküljel www.emy.ee

EKAKi seminaride ja ümarlaudade sisulise lõppkokkuvõtte esitamine:

- On esitatud koostööpartneritele ning need lähevad maavalitsustele, maakondlikele arenduskeskustele, omavalitsusliitudele, suurte linnade linnavolikogudele ja linnavalitsustele, ühendustele (Kodukandi ühendused, Naiste ümarlaud, jt.), samuti teistele suurematele koostööpartneritele
- On esitatud Siseministeriumile, Riigikantseleile jt. valitsusasutustele
- On väljas EMÜ koduleheküljel www.emy.ee
- Teavitav ja kokkuvõttev artikkel saadetakse ajakirjandusele (BNS jt.)
- Vahekokkuvõtted esitati EKAK-i Ühiskomisjonis 27.09.2005 ja 22.11.2005

I. EKAKi seminaride lepingu täitmine ja tänuavaldused

Käesoleva kokkuvõtte punktis A nimetatud lepingud täideti. Lepingute realiseerijad, EMÜ Esinduskogu ja EMÜ Sihtasutus, on esitanud kolm kokkuvõtet:

- 1) EKAKi seminaride ja ümarlaudade sisuline lõppkokkuvõte (käesolev dokument);
- 2) Leping nr. 7.1-14/128 eraldise kasutamise tegevus- ja tulemusaruanne
- 3) Leping nr. 7.1-14/128 eraldise kasutamise finantsaruanne

EMÜ Esinduskogu ja EKAK-i seminaride korraldajate tänud EKAK-i seminaride ja ümarlaudade töös ja korraldamises kaasosalemise eest kuuluvad koostööpartneritele: EV Siseministeriumile, EV Siseministeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonnale, EKAK-i Ühiskomisjonile tervikuna, EKAK-i Ühiskomisjoni kaasamise ja õigusloome töörühmale, EV Riigikantselei valitsuse kommunikatsioonibüroole, EV Riigikantselei kaasamise töörühmale, kõigile maavalitsustele, Tallinna, Tartu ja Narva Linnavolikogule ja Linnavalitsusele, maakondlikele arenduskeskustele, maakondlikele omavalitsusliitudele, Eesti Maaomavalituste Liidule (EMOL), Eesti Linnade Liidule (ELL), Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele (EAS), Balti-Ameerika Partnerlusprogrammile (BAPP), Eesti Külaliikumisele Kodukant, Eesti Naisteühenduste Ümarlauale ning paljudele teistele ühendustele ja organisatsioonidele.

Personaalselt täname eriti EV regionaalministrit ja EKAKi Ühiskomisjoni esimeest Jaan Õunapuud, EV Siseministeriumi kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonna juhatajat Väino Tõemetsa ja sama osakonna peaspetsialisti Kaja Kauri, kõiki käesoleva kokkuvõtte punktis A nimetatud esinejaid ning väga paljusid teisi abivalmis ja tublisid inimesi.

* Kokkuvõtte on koostatud seminaride ja ümarlaudade protokollide ja salvestiste baasil.

Helmut Hallemaa
EMÜ Esinduskogu kaasesimees